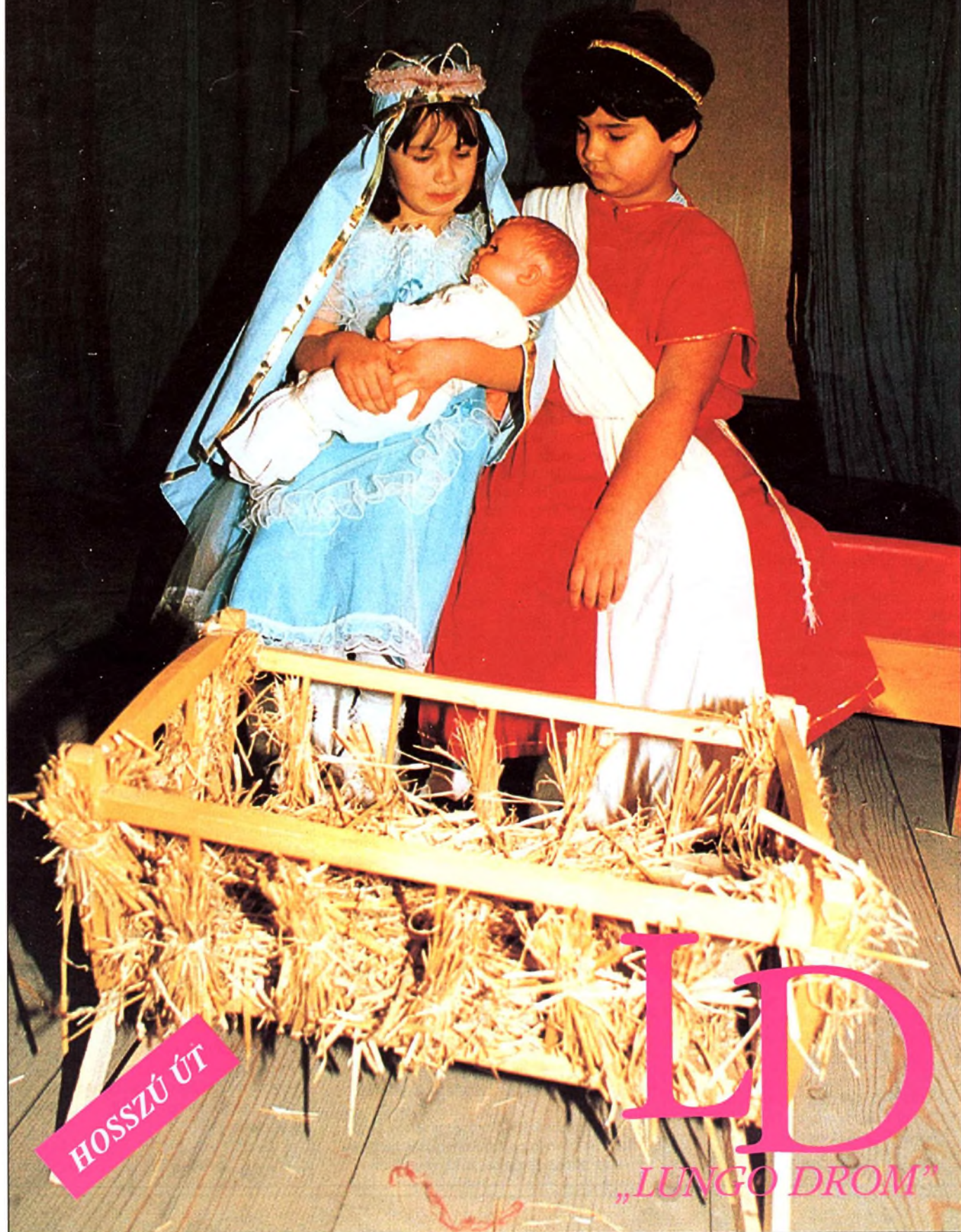

***Boldog karácsonyt!
Baxtalo krechuno!***

I. ÉVFOLYAM
12. SZÁM
ROMA LAP
1993. DECEMBER
ÁRA: 9,50 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD
„LUNGO DROM”

P OSTAFORDULT V VAL

Kedves Szerkesztőség!

Tegnap nem mindennapi ünnepségben volt részünk. A Lungo Drom szervezet karácsonyi csomagokkal kedveskedett a kunhegyesi gyerekeknek. Mi rövid kulturális műsorral viszonzottuk a meglepetést. Verseltünk, Betlehemes játékot mutattunk be. **Farkas Kálmán** 8. c osztályos tanuló saját költeményeiből szavalt. (Mellékelten el is küldök egyet.) Jó hangulatú, emlékezetes délután volt!!

Ha lehet, közöljék a leveletem, büszke lennék rá!!

Szeretettel:

Zsákai Szilvia
a Kossuth Lajos
Általános Iskola tanulója

Kedves LD!

Az újságot megkaptam, aminek nagyon örültem. Már vártam, hogy megjelenjen a romák újsága, mert tényleg szeretem ezt a lapot. Amikor megkaptam, nem hittem a szememnek, mert benne volt a mesém. Otthon nagy volt az öröm. A két bátyám és a hugom nagyon büszkék rám. Az újságban nekem most a legérdekesebb cikk az volt, amelyik az **Orsós** családról szólt. Nagy megpróbáltatásokon mehetek keresztül. De azért a többi cikk is jó, például a **László** bácsiról szóló, aki sokat tett az óvodásokért.

Én nem tudom, mi különbség van cigány és nem cigány között. A magyarok

Címlapon: Hargitai Lajos felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP
Megjelenik havonta

Kiadja: az
„Oktatási és
Továbbképzési
Központ”
Alapítvány

5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon/telefax: (56) 420-110

Felelős szerkesztő: Paksi Éva
Tervezőszerkesztő: Pozsa József
Fotóriporter: Hargitai Lajos
Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:
REPRO STUDIO Nyomdaipari
Egyéni Cég, Verseggy Nyomda Kft.
Szolnok

ISSN 1216-982X

**A Jász-Nagykun-Szolnok
megyei Volán legújabb
szolgáltatása: érvényes bérlete
mellett gyalogolhat...!**

EMBERSÉGESSÉG...

Nézzük, mi is ez az új szolgáltatás! 1993. november 23-án (pénteken), a Tiszabura-Karcag-Tiszabura menetrend szerinti autóbuszjárat körülbelül 18 óra 30 perckor Tiszaroff község templomának megállójához érkezett. A menetrend szerinti járat körülbelül félórás késéssel futott be, **Lipcsei** úr vezéreltével.

Három tiszaburai fiatal az iskolából hazafelé, a busz szolgáltatását szeretne volna igénybe venni. A leszálló utasok után a két fiatal, a nagy utazótáskát a hátsó ajtónál helyezte el. Már készültek, hogy a busz vezetőjéhez mennek, jegyváltás, illetve bérletfelmutatása végett, mire a határozott és szigorú hang felszólította a két utazni szándékozót, hogy szálljanak le. Természetesen, ők ezt felszólítás nélkül is megtették volna. Azonban mire az első ajtóhoz értek, az orruk előtt bezárult az ajtó, és a busz elégtételt vevén, a gazdtalan utazótáskák társaságában Tiszaburára vette az irányt. Szerencsére a táskák gazdái is körülbelül 2 óras gyaloglás után, összefagyva meg is érkeztek.

Nem tudom, hogy **Lipcsei** úrnak van-e gyermeke, és egyhetes távollét után mit szólna egy ilyen viszontlátáshoz? Csak mellel szeretném megjegyezni, hogy eme esemény hallatán több személy is megnyugtatót, hogy ne idegeskedjek, mert **Lipcsei** úrnál ez a fajta viselkedés nem ritka dolog.

És itt szeretném a Volán vezetésének figyelmét felhívni, akkor, amikor a szolgáltatások minősége, egy cég egész arculatára kihatással van, a mai munkanélküliség mellett nem tudnak olyan embereket beállítani, akik mondjuk az utazókat is emberszámba vennék?

Farkas László
Tiszabura

*

Lungo Drom — Paksi Éva
Tisztelt Hölgylem!

Farkas László Tiszaburai lakos Önöknek írt levelének fax másolatát megkapva az abban foglaltakat kivizsgáltam.

között is vannak jó és rossz emberek. Az iskolában, ha azt mondják nekem, hogy cigány, én vállalom. Mi van ezen szégyellni való?

Nagyon szeretek mesét írni. Ha az újság nem haragszik meg, akkor írok még más-
kor is.

Szeretettel:

Rafael Aranka
Jászberény

A mai nap folyamán személyesen meghallgattam az illetékes üzletág vezetője **Lipcsei József**, az ügyben érintett autóbuszgépkocsivezetőt. Gépkocsivezetőnk elmondta, a pénteki napokon általában zsúfoltak a járatok, ezért valóban késésben volt. Tiszaroff Templomnál amikor a hátsó ajtón szálltak le az utasok a leszállás befejezésénél meg sem várva felszállt két fiatalember is az autóbuszra. Szeretném megjegyezni, hogy több mint egy éve az elsőajtón történő felszállást alkalmazzuk valamennyi járatunkon. A hátsó ajtón felszálló két utast gépkocsivezetőnk felszólította, hogy váltsák meg a jegyüket, erre Ők nem voltak hajlandók. Többször felszólította Őket, de nem is reagáltak. Ekkor kérte meg, hogy szálljanak le, mert ingyen senkit nem szállít. A leszállás után sem jöttek az első ajtóhoz jegyváltás céljából. Rövid várakozás után az autóbusz a megállóból elindult.

A **Lipcsei** úr által vezetett autóbust néhány perc múlva követte a Kunhegyes-Tiszaburai járat, ezzel is utazhattak volna.

Tekintettel arra, hogy a panaszos levélben foglaltak szerint a diákok hetenként egyszer járnak az iskolából lakhelyükre, így bérlet helyett esetenként 75%-os kedvezményt tartalmazó menetjegyet váltanak.

Meg kell jegyezmem, sajnós, előfordul olyan utas, aki valamilyen formában ki akarja játszani a gépkocsivezetőt, megpróbál jegynélkül utazni. Ilyen esetekben a gépkocsivezető munkaköri feladata, hogy felszólítsa az utast a jegyváltási kötelezettségére, ez többször szökváltást eredményez.

Gépkocsivezetőnk az adott esetben nem követett el szabálytalanságot, mivel elsőrendű kötelezettségei közé tartozik a jogos bevételeink beszedése.

Lipcsei József 7 éve dolgozik a Részvénytársaságnál illetve jogelődjénél, munkájával kapcsolatban panasz ezidáig nem érkezett. A panasszal összefüggésben nyomatékkel felhívtam a figyelmét a pontos, szabályos munkavégzésre és az udvarias magatartásra.

Kérem a fentiek szíves elfogadását.
Szolnok, 1993. december 17.

Tisztelettel:

Szabó István
a Volán Rt. vezérigazgatója

Ka- rá- cso- nyi kí- ván- ság

A tél legszebb ünnepe a karácsony. Nemcsak a csillogás, az ajándékok miatt, hanem azért, mert ilyenkor összejön a család. Úgyis mondják, hogy a karácsony a szeretet ünnepe. Mit is kívánhatnék?

Határainkon túl dörögnek a fegyverek, emberek halnak meg a hidegtől, az éhségtől, a félelemtől. Békét kívánok a világban, az emberek szívében. És olyan jó lenne, ha mindenki meleg lakásban ünnepelhetne a családjával.

Most magamra is gondolok, pedig nem illik. Kint fázom, mikor jövök az iskolába, de jövök. Egy meleg kabát enyhítene a tél hidegén, de ez legyen a legnagyobb baj. Várom a karácsonyt, mert ilyenkor a család összejön, és az emberek szívében valami melegség támad.

**Farkas Gyöngyi,
8. osztályos tanuló**

A demokrácia küszöbére vezette az országot

Honfitársaim!

Magyarország miniszterelnöke, dr. Antall József az egész életét aláíró gyilkos korral folytatott hosszú és hősies küzdelme végzetével visszadta lelkét teremtőjének.

A hír – jóllehet föl kellett készülnünk rá – mindannyiunkat megrendített és fájdalommal tölt el. Antall József mély hivatástudatból táplálkozó és szinte emberfeletti akarateréje már-már azt a hitet táplálta belénk, hogy nincs az a súlyos betegség, ami képes rajta erőt venni. Tudnunk kell, hogy szilárd felelősségtudatot sugárzó lényé még politikai ellenfeleiben is rokonszenvet és tiszteletet keltett. Az új Magyar Köztársaság első választott miniszterelnökeként hihetetlenül nehéz szolgálatot vállalt: azt, hogy az ország hajóját elkormányozza és biztonságban lehorgonyozza Európa nyugati partján, s népünket a tekintély- és parancsuralom szinte megszakítatlan évszázadai múltján elvezesse a népiuralom – a demokrácia – küszöbére.

„Küszöbére” – mondom –, mert a parancsuralom és a demokrácia határvonala nem piros vonal, ami egyetlen lépéssel átléphető, hanem politikai és gazdasági akadályokkal tarkított széles határsáv, s egy ország – egy társadalom – akkor válik demokratikussá, ha értékrendjét, gondolkodásmódját és magatartását tekintve az ország lakóinak túlnyomó többsége átküzdötte magát ezen a gyepon.

Egy 1100 éves ország történelmében három és fél év – még ha sorsdöntően fontos is – futó pillanat: a kortárs aligha vállalkozhat rá, hogy megvonja hiteles mérlegét. Annyit azonban joggal állíthatunk, hogy hazánk – miniszterelnökének közvetlen irányításával – megindult az áhított demokrácia felé, s eljutott odáig, ameddig ez idő alatt eljuthatott. Antall József a történész, akinek eszmeisége a múlt elmélyült ismeretében gyökerezett, ezt tisztán látta.

Korai halálát különösen fájdalmasá teszi, hogy a sors akaratából nem volt képes megvalósítani mélyen átértett szándé-

kát: átvezetni az országot a kiteljesült demokráciába, elvezetni az országot a második választásig, ami egy fiatal, épülőfélben lévő demokrácia életében talán még az elsőnél is fontosabb.

Hiszen az, hogy az ország népe másodikban tapasztalatokban gazdagodva, újabb alkotmányos és tiszta választás során jelöli ki képviselőit – a választás kimenetelétől függetlenül –, önmagában is az ország demokratizmusának, a magyar demokrácia folyamatosságának bizonyítéka. De nemcsak a magunk, hanem a mindennapjainkat szakadatlanul értékelő világ szemében is.

Nemcsak hiszem, hanem tudom: Antall József, az államférfi haláláig ezt a célt szolgálta – a magyar demokrácia megszakítatlan folyamatosságát. Meggyőződésem, hogy Isten akaratának tudomásulvételén kívül ez a tudat békítette meg a halál gondolatával. Mi, magyar polgárok, szavazzunk bármelyik párt jelöltjére a közelgő választásokon, azzal tisztelgünk a legméltóbban a miniszterelnök, Antall József emléke előtt, s azzal szolgáljuk leghívebben szellemi hagyatékát, ha hitét, szándékát, jövőbe vetett bizalmát tiszteletben tartva, makulátlanul tisztá, az eszmék küzdelmén alapuló választás során, az arra legméltóbb honfitársainkat küldjük a parlamentbe.

Minden halál alkalom, hogy számot vessünk önmagunkkal, önmagunk életével. A kormányfő megrendítő halála kiváltképpen alkalom a számvetésre: tekintsünk hát önmagunkba – magyarokként vagy közös hazánk más nemzetiségű polgáraiként, párttagokként, vagy párton kívüliként –, s tegyük fel magunknak a kérdést: megtettünk, megteszünk-e mindent, ami tőlünk telik, hogy híven szolgáljuk szűkebb közösségünket és hazánk egészét? S ha tesszük, milyen eszközökkel tesszük?

Ezzel tisztelgünk a kormányfő sírja előtt.

Göncz Árpád

köztársasági elnök

É L E T Ú T

Antall József 1932. április 8-án született Budapesten. A budapesti Piarista Gimnáziumban végezte tanulmányait. 1950-től volt hallgatója az Eötvös Loránd Tudományegyetemnek, ahol történelem-magyar nyelv és irodalom szakon középiskolai tanári, levéltárosi, könyvtárosi, muzeológusi diplomát szerzett. A Magyar Országos Levéltárban 1954-ben kezdte szolgálatát, majd a Pedagógiai Tudományos Intézet tudományos kutatója lett. A levéltári kutatómunkát a későbbiekben is folytatta, amikor már az Eötvös József Gimnázium tanára volt.

Az 1956-os forradalom aktív résztvevője, egyik alapítója a későbbi emigrációban tevékenykedő Keresztény Ifjúsági Szövetségnek.

A forradalom leverése után letartóztatták, vizsgálatot folytattak ellene. Fegyelmi eljárással áthelyezték a Toldy Ferenc Gimnáziumba, 1959-ben politikai magatartása miatt eltiltották a tanítástól. 1960-ban engedélyezték, hogy könyvtárosként dolgozzon, 1962-től

pedig részt vehetett a felsőoktatásban. 1963-tól jelenhettek meg ismét saját nevén tudományos dolgozatai. Miközben folytatta politika- és művelődéstörténeti munkásságát is, orvostörténelmi szakterületen helyezkedett el 1964-ben tudományos kutatóként. Antall Józsefnek kiemelkedő szerepe volt a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár megszervezésében. Huszonöt évet töltött az intézetben: főmunkatársként, igazgató-, majd főigazgató-helyettesként: 1984-től pedig e tudományos műhely főigazgatója egészen miniszterelnökké történt megválasztásáig. Emellett a Magyar Orvostörténelmi Társaság főtítkára, majd elnöke: az Orvostörténeti Közlemények főszerkesztője.

Antall József a Magyar Demokrata Fórum alapító tagja. Részt vett a Független Kisgazdapárt újjászervezésének előkészítésében, felkérték a főtítkári tisztségre, felajánlotta a főtítkári posztot az 1989 tavaszán újjászervezett Kereszténydemokrata Néppárt is. Antall József azonban egy középpárt, illetve pártkoalíció megeremtését tűzte ki cé-

lul. Más pártba nem lépett be, csak az MDF-be, amelynek II. országos gyűlésén választották elnökké.

Antall József fontosnak tartotta a magyar pártok nemzetközi kapcsolatainak kialakítását. Antall Józsefet 1990-ben az EDU alelnökévé választották.

Az 1990. évi választásokon pártja budapesti listáján szerzett mandátumot. 1990. május 2-től kormányra kerüléséig az MDF képviselőcsoportjának vezetője. Május 3-án mint a választásokon győztes, legnagyobb parlamenti párt vezetője a köztársasági elnöktől kormányalakítási megbízást kapott. 1990. május 23-án este az Országgyűlés 218 igen, 126 nem és 8 tartózkodással megválasztotta a Magyar Köztársaság miniszterelnökévé.

Göncz Árpád köztársasági elnök a magyarság felemelkedése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként Antall Józsefnek a Magyar Köztársasági Erdemrend Nagykeresztje kitüntetését adományozta 1993. december 11-én.

Halála pillanatáig betöltötte a Magyar Köztársaság miniszterelnöke tiszteit.

A nemzet szolgálatára volt a legfontosabb

Az első szabadon választott kormány miniszterelnökének halálát mélységes megdöbbenéssel vehetik tudomásul azok is, akik politikailag távol álltak tőle. Ellenségei is voltak és ellenfelei is, de aligha vonhatja bárki kétségbe kiemelkedő államfői teljesítményét. S mégkevésbé hajlíthatatlan, egyben példamutató erkölcsi magatartását. *Mert számára a politika nem házárdjáték volt, s nem is csupán lehetőségek művészete. Hanem a szó szoros értelmében egy küldetés vállalása, amely összefonódott a demokráciára áhító nemzet törekvéseivel. Mindvégig az új Magyarorszáért küzdött, és olyan politikai elvek alapján, amelyek nem csupán a távoli múlt emlékeiből táplálkoznak, hanem az oly sokszor hangoztatott európaiság értékvilágából. Ha valakit joggal tarthatnak pragmatikus politikusnak, akkor a miniszterelnök mindenképp közülük tartozott. Kiváltképp azért is, mert a klasszikus nemzeti liberalizmusból és a kereszténydemokráciából eredő eszméit nem akarta a valóságra kényszeríteni.*

Éppenséggel a valóságot úgy fogta fel, mint amelyben mindennek ellentéte van. A jónak a rossz, a lehetőségek a lehetetlen, a világosnak a sötét, az érthetőnek az érthetetlen, az előremutatónak a visszahúzó. Mégsem elválasztó fogalmakban és értékekben gondolkozott, hanem a magyar társadalom egészében, melyben különféle világnézetű, hitvallású állampolgárok élnek. Máskülönben aligha jelenthette volna ki, hogy lélekben tizenöt millió magyar miniszterelnöke akar lenni. Ha néhányan szándékosan félreértették is kijelentését, életútja mást igazolt. Mert minél hiábavalóbbnak érezte a viaskodást, s minél inkább szembeesült – akár pártján belül is – a politikai percmemberké előretörésével, erkölcsi meggyőződését akkor sem adta fel. Erre következtethetünk abból is, ahogyan ellenfelei nyilatkoznak róla. Nyilván, nem visszavonhatatlan halála miatt, s nem is valamiféle morális megfontolásból, hanem sokkal inkább azért, mert politikusi értékeit egyszerűen nem lehet letagadni. Ha megnyilatkozásai olykor kérlelhetetlennek is tűntek (vagy éppen elutasítóknak), mindebben korántsem a szerepjátás kellékeit kell látnunk. Mégcsak nem is a „felülálló politikus

gőgjét”, hanem annak az államférfiúnak a magatartását, aki távlatokban gondolkodik.

Reményei és tervei közül bizonyára sok nem valósult meg: amiket még elképzelt, a sors múlhatatlanul keresztül húzta. Ám mind az, amit megvalósított belőlük, a még oly kritikus számvetés alapján is eredmény. A rendszerváltozás alatt az ország nem omlott össze, nem tört ki polgárháború, a politikai küzdelmek nem torkollottak utcai harcokba, az éhezés, a nyomor sem öltött hatalmas méreteket. *Ha Magyarországot a civilizált társadalmak politikai ügy értékeli, mint Közép-Kelet-Európa legstabilabb szigetét, ebben Antall Józsefnek történelmileg vitathatatlanul kiemelkedő szerepe van. Még hozzá azért is, mert mindig volt annyi bátorsága, hogy ne essen áldozatául az aktuálpolitikai harcoknak. Vagy ne engedjen a szélsőjobb oldali nyomásnak. Mert ezekkel a veszélyekkel élete utolsó pillanatáig szembe kellett néznie. Végül is úgy hatalmasodott el rajta a gyilkos kór, hogy miniszterelnöki feladatainak mindvégig eleget tett. Vélhetően abból a meggyőződésből eredően, hogy parlamenti esküje alól, semmilyen körülmény nem mentheti fel. Bárhogyan is ítélik meg a későbbiekben politikai pályafutását, akár az elfogulatlan kritikus téveszthetetlen éleslátásával, akár a hozzá közel állók kíméletlen őszinteségével, ezt a körülményt mindenképpen figyelembe kell venni.*

Akárcsak azt a tényt is, hogy államfői tevékenysége – bárki kövesse őt a miniszterelnöki székben – megkerülhetetlen kihívást jelent. *Olyan európai politikust veszítettünk el, aki a következetesség, a kiszámíthatóság értékeit sohasem adta fel, s aki számára a demokrácia nem jelszóként jelent meg, hanem élet- és társadalomszervező elvként. Még ha személyes életútja annyira bensőnek és titokzatosnak is tűnik, hogy csak nagyon keveseknek van lehetőségük nyomon követni, miniszterelnökként a magyar történelem formálójává vált. Még akkor is, ha csupán három és fél esztendő állt rendelkezésére. Mindenféle pátoz nélkül mondhatjuk: a nemzet szolgálatára volt számára a legfontosabb.*

Dr. Kerékgyártó T. István

KARÁCSONYVÁRÁS

*Ne azt kérdezd ki gyújtott lángot az adventi,
Krisztus születését váró koszorún, hajolj fölője,
simogasd meg, öleld magadhoz,
érezze egyszer a meleg,
együttdobbanó szíveket,
ha már a szülőit megtagadta tőle a sors.
Hajótöröttek.*

*Nem jajveszékelnek hangosan,
ám szemük tüze-villanása árulkodik.
Vádolnak és megnyílnak, ha őszinteséget,
szeretetet sejtene. És rádöbbennek a titokra:
hol, s hogyan kapott léket fiatal életheadikjuk.*

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2600 állami gondozott gyermek várja a szent estét. Többségük cigány. Nevelőszülőknél 1200-an, a többiek az otthonokban. Nyíregyházán 70 gyermek. **Lippai Gergely** az intézet igazgatóhelyettese az átmeneti otthon vezetője a negyedik karácsonyra készül a gyerekekkel. Egyéniségéből árad a melegség, a szeretet. Az Isten is e hivatásra teremtette. Ám amikor asztalhoz telepszünk, s arról faggatom, hogyan éli meg az ünnepvárást, ő a gyerekek lelkébe látva azt kezdi magyarázni, legnagyobb gond számára az, hogyan éreztesse a melegséget, a szeretetet a családi fészek pótolhatatlanságát. És

Égnek a gyertyák az adventi koszorún

talán éppen ezért igyekeznek is változtatni a karácsonyi szokásokon.

– Legfontosabbnak tartom, hogy érezzék a gyerekek a családi közöség erejét, szeretetét. Tavaly már nem volt műsor, beszédek, s ez így lesz az idén is – avat be a titokba.

Hetven gyermek álmodik a Karácsonyról, várja Krisztus születését. Közösen is, külön-külön is készülnek az ünnepekre. Mindenkinél van feladata. Szobáikat kitakarították, ablakot pucoltak. Ízlésük szerint díszítették szobáikat. Őt helyen áll a fenyőfa, ég a villanyfűzér. A legnagyobb az intézet erkélyén hirdeti e Sziget családi karácsonyát, békességét, s a legmeghittebb ott áll az ebédlőben, s a kisebbek a csoportoknál.

– Szent este előtt egy nappal, december 23-án egésznapos kirándulásra indulnak a gyerekek a hegyekbe. Ha lesz hó, lesz szánkóverseny is, s amikor megérkeznek, várja őket a meglepetés. Mi, akik itthon maradtunk, legalább tizenötön, szépen megerítünk az ebédlőben, s felszolgáljuk a finomságokat. Annyit elárulok, hogy a gyerekek kívánságára sült csirke lesz a vacsora és sok-sok gyümölcs, üdítő – újságolja Lippai Gergely.

És mint tavaly, bizonyára idén is felcsendülnek a karácsonyi énekek is.

– Ezzel azonban még nem lesz vége az ünneplésnek. A csoportok a saját karácsonyfájukhoz mennek. Itt kapják meg a gyerekek azokat az ajándékokat, amelyeket vártak, amelyekre számítottak, ugyanis a nevelők erre már korábban felkészültek és kipróbálták, mi is az, aminek legjobban örülne a gyerek – magyarázza az otthon vezetője.

– Még nem tudom, hogy mit kapok, de ajándékokra számítok – mondja **Jóni J.** Tizennyolc éves, tíz éve állami gondozott.

– Tavaly Hollandiában karácsonyoztam, most itthon leszek az ott-

honban. Bár nem biztos, mert barátaimmal lehet, hogy Békéscsabán töltöm az ünnepeket.

Orgován A. nyíregyházi fiú. Két esztendeje állami gondozott. Tavaly nem lehetett az otthonban karácsonykor. Szökésben volt. Valamikor nevelőszülőknél élt, majd a mamája nevelte, de meghalt, s így került ide.

– **Nem jobb lenne otthon a szülőknél karácsonyozni?** – bátorkodnom megjegyezni.

– Nem hiszem – válaszolja határozottan. Hét éves koromban láttam utoljára az anyámat. Remélem itt jobb lesz. Vannak barátaim és ez fontos.

– **Mit hiányolsz ebből az egész ünneplésből?**

– **Mit vársz a karácsonytól?**

– Egy intézeti karácsonytól mi várható?

Csend telepszik közénk. Ő folytatja, feloldva a görcsöt.

– Bár, ha a Mikulás ünnepséget veszem, igazán jól telt el, jól éreztük magunkat, mindenünk megvolt, más gyerekeknek biztosan nem jutott annyi finomság, mint nekünk, az biztos. A Karácsony? Az más. Ünnepe! Kellemesebb, szebb, bensőségebb, nagy családi ünnep lesz. Remélem. Együtt fogunk vacsorázni. Együtt díszítjük fel a fenyőfát.

Ne azt kérdezd hát, ki gyújtotta a lángot az adventi, Krisztus születését váró koszorún, de lásd meg, ha belépsz az ebédlőbe a frissen festett ké-

pet, Szűz Máriát a kis Jézuskával, amit O. Kati festett **Kovács Pistivel, Kovács Anikóval, Gügyi Mónikával** és a többiekkel.

– Már kinn van a kép, amit én festettem. Jézus születését ábrázolja – mondja Kati.

A Messiást Pásztorok óvták. És Katit?

– **Hiányzik-e neked édesanyád, édesapád?**

– Őszintén mondom: nem.

Fagyos, rideg, szomorú őszinteség. Riaszt, elgondolkodtat és megdöbbent.

– Ha eddig nem

voltak rám kíváncsiak...? Apámat egyszer láttam, amikor a nevelőszüleimnél meglátogattam. Nem tudom, mi volt a szándéka. Nem mondta. De még egy szál virágot sem hozott...

Hajótöröttek. Nem jajveszélkelnek hangosan, ám szemük tüze-villanása árulkodik. Vádolnak és megnyílnak, ha melegséget éreznek maguk körül.

Karácsonyvárók. Békességre, szeretetre vágyók. Ők itt hetvenen és szerte az országban ezrek és ezrek, akik odasereglenek a csillagszórós fenyőfa alá és lesik-várják a csodát, ami születik.

Farkas Kálmán

Karácsonyi készülődés Soltvadkerten

*Vajon ebben a városban hogyan készülnek
a roma családok a Karácsonyra?*

– A mi családjunk a karácsonyt tartja a legnagyobb ünnepnek. Ez a szeretet és a megbékélés ünnepe. Szent ünnep. A család együtt fog ünnepelni. Szentestén misére megyünk. Hála Istennek a karácsonyfa alatt lesz ajándék. Az ünnepi étel töltött káposzta, vagy tyúkos káposzta lesz, valamint tyúkhúsleves és kalács, no és bokolyi. A gyerekek már nagyon várják az ünnep eljövetelét – tudom meg **Bogdán Mihálytól.**

– Mi is úgy gondoljuk – veszi át a szót **Sztojka Gyula** –, hogy szent ünnep a karácsony. Szegénynek, gazdagnak egyaránt. A romáknak meg különösen. De egyben arra is jó lesz – talán –, hogy egymáshoz közelebb kerüljenek az emberek. Beszélgessenek, együtt örüljenek, dolgozzanak a jelenért és a jövőért.

Pálfi Miklós

– Nem is tudom.

– **Együtt leszel a szeretteiddel. Nem?!**

– Igazán senkit nem szeretek... Talán a szüleimet, de pici koromtól nem foglalkoztak velem.

Ő nem ismerte meg a családi karácsony melegét. Eldobták, pólyás korától a nagymama nevelte. Ő meghalt. A. így került az intézetbe.

Itt várja, hogy a csillagszóró fényében meglátja majd a jövőt.

Az 1994. évi lesz az első karácsony, amit a kedves és szimpatikus **O. Kati** az intézetben ünnepel, aki december 30-án lesz 18 éves. Okos, kimért és megfontolt, amikor a kérdésekre válaszol.

Így élhetünk Európában

Döntően három tényező határozta meg ezt az elmélkedést. Ebből kettő a költő-publicista **Choli Daróczi József** beszédéhez, illetve írásához fűződik. Előbbi 1993. április 27-én mondta Nyíregyházán, az Északi-temetőben, a Cigány Áldozatok Emlékművének avatásán. Ebből a következő két gondolatát szeretném idézni. Az egyik: „*Oly korban éltem én e földön... amikor a faji felsőbbrendűségen alakuló ideológia újra terjed és hódít.*” A másik az, amikor visszaüt a történelmünk tanulságaira. Íme: „*A magyarországi cigányság 577 éves magyar történelme elképzelhetetlen cigány üldözések, a társadalom kívülsége, a peremreszorítottság nélkül...*” És Choli mintha csak folytatná a síremlékatavatáson elmondott gondolatait, tovább elmélkedik tágabb horizontot átfogva, mert a Medencelakók című nagy ívű (nem is tudom műfajilag hová sorolni) publicisztika? (az is), történelmi gunyos esszé? (az is), korrajz (az is) stb. – ám egyáltalán nem mese – tanulmányában, mely nem kitalált agyrem – mint csillag alatt megjegyzi –, befejező gondolatai így hangzanak: „Volt ebben

az igen gazdag medencében egy kis (800 ezres) nép, amely diaszpórában élt, már közel ezer éve a medencelakókkal. Ez a nép minden sorsforduló alkalmával csak csóválta a fejét, butábbnál butább bejutási kísérletek (Európába) láttán, és csak böfentett egyet meg szaporodott. Szaporodott és elkezdett szervezkedni. Ez a nép ugyanis soha, de soha nem akart Európába jutni. Ők már 1219 óta európaiak voltak...”

A harmadik s a fenti Choli gondolatokkal összefüggésbe hozható tényező, ami főleg hangos gondolkodásra készítette, az a következő. Október 30-án Nyíregyházán tartotta megyei konferenciáját a Népfőiskolák Nyíregyházi Egyesülete, amelyen **Mankó Mária** a Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola Társadalomtudományi Tanszékének vezetője előadást tartott. A nagy tiszszel fogadott referátumban kitért egy szociológiai felmérésre is, amely közelebről három megyét – Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok – érintett, és görcső alá vett a tanulmány-felmérés még közelebről két települést. Egyik a szabolcsi Ibrány,

a másik egy hajdúi (nevezzük Cs.-nek, a név a szerkesztőségben) falucska. Anynyit elárulok róla, hogy alig háromezer lelkes, mindössze 25 cigány lakik benne! Természetesen telepen.

A szociológiai felmérést a főiskolai hallgatók végezték, s azt kutatták több kérdésre választ várva, mi is motiválja napjainkban az embereket: a szociális segély, a munkanélküli járadék, a más-helyre való költözés, a tanulás, átképzés stb. S ezeket rangsorolták, osztályozták. A hallgatók felméréseik során összeírták a lakatlan, elhagyott portákat, házakat, amelyek kitudja mióta állnak üresen, kitéve az enyészetnek, elpusztulásra ítélve, hiszen éppen a megélhetési gondok növekedésével fogy a falu népessége.

Tudják, látják ezt az ott élő cigányok is. Közülük a tehetősebbek összekuporgatott forintjaikból az üresen lévő házakból vásárolni szerettek volna, azzal a szándékkal, hogy végre elhagyhassák a telepet, kikecmereghessenek a sárból, piszokból, szennyből. És beköltözve a faluba a magyarok közé, új életet kezdenek. *Mit gondolnak mi történt?* Én csupán köztudomásra hozom, amit a felmérés során a főiskolások tapasztaltak. *Minden egyes esetben, amikor cigány akarta megvásárolni a faluban álló üres lakóházat, összefogtak „ellenében”, és megvásárolták a magyarok csak azért, hogy be ne kerüljenek közéjük cigányok, nehogy összekeveredjenek velük. A lakások inkább üresen állnak, de cigányok nem költözhetnek be a faluba!* A felmérés legalább két tucat üres, elhagyott lakóházat regisztrált. Hogy ebből mennyit vásároltak meg, nem tudom. S amíg e sorokat írom, azon gondolkozom: vajon ki unja meg előbb? Lesz-e elegendő pénzük Cs. falu nem cigány lakóinak arra, hogy ilyen mesterségesen kiközösítve a cigányságot a társadalom periferiájára ítéltetve inkább fizetnek – mert van pénzük! – csak cigánytalanítsák Cs.-t?! Vagy megőriznék tisztaságát?! Az üres házak, vagy a pénz fogy el előbb? Ki bírja?

Choli a Medencelakók publicisztikájának a csillag alatti megjegyzésében a következőt írja: „A Medencelakók csak mese... A mese kitalált agyrem”. Nem mese, és nem kitalált agyrem, s ő is így értelmet. Ezt jól tudom! A kérelmező fedél nélküli cigány, ha még van, szűkséglakásért folyamodhat! De csak abból kaphat, ami a telepen, vagy a közelében

található. Másutt kuski! S bizony a kényszerűség, a muszáj nagy úr. És bár nem volt az én kompetenciám a fenti kérdésre válaszolni korreferátumban, nem kerülhettem meg. Nem a teljesség igényével most is szólnom kell róla, hogy tovább gondolkodjunk közösen: igaz-e, amit Choli mond, s azért, hogy szembenézzünk a tényekkel, valósággal, azzal, hogy igenis, rafinált módon bújtattan, esetünkben nyíltan! – tovább terjed a felsőbbrendűségen alapuló ideológia, újra éled, és hódít is. Ez a mesterséges kirekesztésekben, a megkülönböztetésekben nyilvánul meg. Abban, hogy a cigányság marginalizálódásának megvannak a nyomor mellett(!) az ideológiai alapjai is. *Csak az a felháborító, amikor felháborodnak a mi felháborodásunkon!* Igaztalan és hamis következtésekre jutnék, ha általánosítanék a Cs.-ben tapasztalt negatív jelenséggel kapcsolatban. Arról azonban van tudomásunk, hogy egy-két évvel ezelőtt még megtiltották egyik-másik városban a cigányoknak a bejelentkezést! Ennek a feudális „röghöz”, „lakóhelyhez” kötöttségnek megvannak a maga pozitív és negatív következményei. Egyik oldalról növeli az együvé tartozás érzését, a másik oldalról a szembenállást.

Sajnálom, hogy sem az együvé tartozás, sem a megkülönböztetésekkel való szembenállás, nem érte el – mert nem érthette el a műveltségbeli hiányosságaink miatt elsősorban! – azt a hőfokot, azt a szintet, amikor ebből olyan politikai tőkét kovácsolhattunk volna már, amely megálljt kiált! Úgy vélem, amíg ennek felimeréséig nem jutunk el, addig a Me-

dencelakóknál csak a küszöbön foglaltunk helyet, amely ugye arra szolgál csupán, hogy beletörölje az ember a lábát. *Oly sokszor elmondtuk, a jövőben is állandóan hivatkozni kell rá, éppen identitásunk védelme érdekében, hogy a cigányságot nem befogadni kell* (akár Európába is, mint Choli írja), *hanem elfogadni*. És ezt nem elegendő csupán deklarálni a nemzeti és etnikai kisebbségek jogait rögzítő törvényekben, hanem meg kell együtt élnie a társadalom különböző rétegeinek, csoportjainak. Ez feltétlen szükségelteti azt, hogy az emberek tudata átalakuljon, tisztuljon(!) olyan erkölcsi, etikai normák váljanak uralkodóvá, amikor már nem lesz feltűnő, hogy X városban cigány a polgármester, a filmekben cigányoknak juttatnak főszerepet, hogy együtt lép dobogóra a Ki mit tud? vers- és prózamondó győztes cigány fiú, a kis **Balogh István** valamelyik neves magyar előadóművésszel, hogy a tévében éppúgy helyet kap bemondóként egy arra érdemes, felkészült szép cigánylány, s a rádióbemondók között is ott leszünk. Mint a négerek, a mindig példaként emlegetett demokrácia hazájában, Amerikában. Ha sok minden másban hivatkozunk az Új Világra, akkor ebben miért ne vehetnénk példát a tengerentúliaktól?! Csakhogy a másság elfogadása Magyarországon még kuriózum, nem is szólva elismerésről, társadalmi megbecsültségéről. Kis túlzással azt mondhatom, hogy az idei Ki mit tud? országos megmérettetésben a cigány fiatalok vitték a prím szerepet. S ami elismerést és figyelemet érdemel: az objektív, igazán tárgyilagos nem elfo-

Balogh István

gult zsűribírálat. Valóban nem volt semmiféle diszkrimináció, semmiféle megkülönböztetés. Ez jó érzéssel töltötte el az embereket. Valahogyan ilyen eszmiségre, ilyenfajta etikára, erkölcsi mércére gondolok, amikor rólunk van szó.

S miközben azon morfondírozok: vajon Magyarországon hány olyan település van, mint Cs., ahol cigánytalanítani akarják a falut az üres lakások felvásárlásával, az is eszembe jut, hogy vajon hová lesznek, hová tűnnek, hová súlylyednek tehetségeink? Csupán látszólag van egymástól oly távol cigánytalanítás és a cigány tehetség gondozás fogalma, mert jól tudjuk: a már ismert és felbukkanó cigány tehetségek többsége ott született a falvak szélén a putrikban, a vályogfalú házakban, a cigánytelepeken, cigányvárosokban. Onnan indultak világhódító útjukra, világhírnevet szerezni a hazának, a mi hazánknak, Magyarországnak a cigányzenekarok, írók, művészek, előadók...

Choli írja, hogy ez a nép (a cigányság) soha nem akart Európába jutni, mert 1219-óta európai volt. Igaza van, csak az nem mindegy milyen érzéssel, hogyan érzi magát itt Európában, a Kárpát-medencében. Lakónak, hazafinak, befogadottnak, megtűrtnek, elfogadottnak, kiközösítettnek, elkülönültségre ítéltnek, etnikumnak, kisebbségnek, nemzetiségnek, állandó rettegésben élőnek, egyenrangúnak, egyenjogúnak, magyar állampolgárnak, polgárnak, kisemizettnek, vagy megbecsült cigánynak?!!!

Ez a legutóbbi lenne az igazi! Kéretik így elfogadni bennünket! Így élehetünk Európában, a medencében, európaiként, indiai őseinket soha meg nem tagadva.

Farkas Kálmán

... hogy végre elhagyhassák a telepet,
kikecmereghessenek a sárból, piszokból, szennyből.

Arcok egy fesztiválról

*A színpadon tarka-barka forgatag, a nézőtéren a hálás közönség
ütemes tapsa, örömkialtások, fütttyentés.*

Igazi ünnepi hangulat, jókedvű szórakozás.

*Vasárnap délelőtt a Városi Művelődési Központ Szolnokon
a megyéből összesereglett közel háromszáz gyereknek, óvodásoknak,
iskolásoknak és komoly ifjaknak adott otthont. December 12-én
rendezték meg a Cigány gyermekek IV. Megyei Kulturális találkoztóját,
amely nemcsak bemutatkozás, de egyfajta megmérettetés is volt. A
zsűri a népes szereplőgárdából*

*az arra érdemeseket továbbjuttatta, s a 13 órakor kezdődő
gálaműsorban ismételt lehetőséget adott a közönség elkápráztatására.*

*Versmondók, énekesek, táncosok mellett együttesek, zenekarok és
néptáncosok is felléptek.*

Közülük mutatunk be néhányat. Arcok egy fesztiválról.

A cigány hagyományok, a cigányzene ismerete nemcsak érdekes, de kötelesség is, vallja **Boda Péter** énekes, a Fehér Csillag együttes vezetője. Csupán kilenc hónapja alakult meg a kis csapat, de fellépéseik száma azt bizonyítja, jól választottak. Törökszentmiklóson, városukban gyakorta meghívják őket szalagavatóra éppúgy, mint óvodai rendezvényre, vagy a település ünnepére, Szent Miklós napjára.

– Sokat kell még tanulunk – mondja –, bár valamennyien cigányok, vagy félig romák vagyunk, mégsem beszéljük

a nyelvet. Magyarul énekelünk cigánydalokat. Ennek ellenére szeretnek, megtapsolnak, meghívnak bennünket. Ott aztán a hangulat olyan, hogy senkinek nem lehet panasa rá. Tanulni kell, nemcsak a művészetekben, de az élet továbbvitelében is. Valamennyien diákok vagyunk, s ezt szeretnénk tovább folytatni. A verseny előtti napon Budapesten a Néprajzi Múzeumban léptünk fel, s az ottani siker is bizonyára hozzájárult ahhoz, hogy most elhozhattuk az első díjat. Mindannyian örülünk, mert ez a munkánk, az eddigi szerepléseink elismerése

A cigány hagyományok, a cigányzene ismerete nemcsak érdekes, de kötelesség is

is. Ugyanakkor módunkban állt megismerni az ellenfeleket. Kik azok, akikkel együtt dolgozhatunk és kik, akikkel szembekerülhetünk egy bekövetkező versenyen. Mi egy összeszokott kis csapat vagyunk. Nagyon felkészültnek kell lennie annak, akit beveszünk magunk közé. Legfontosabb a viselkedés, a megjelenés, a stílus. Ha ezt tartani tudjuk, biztos nem lesz hiány sikerben, elismerésben. És újabb bizonyíték arra, hogy folyamatosan tanulni kell. Ez az út, amelyen járni kívánunk. **Rácz Béla, Molnár István, Boda Tamás, Jakab János** és a különösen tehetséges **Rácz Katalin, Vadász Irma** táncosok alkotják az együttest. Nagyon örülünk ennek az első helynek.

*

Kállai Natália a tiszapüspöki Vasvári Pál Általános Iskola ötödik osztályos tanulója. **Kovács Sándorné** énektanár nő felkészítésével népdalokat énekelt. Magyar népdalokat, mert cigányul nem tud jól. Mégis olvas, tanul, ismerkedik a hagyományokkal, szokásokkal, emlékekkel.

– Legjobban olvasni szeretek – vallja csendesen. – Verseket, meséket, balladákat. Kedvencem a történelem és az irodalom. Jó tanulóként van esélyem arra, hogy tovább tanuljak. Mindenképpen megpróbálom. Addig is elmesélem mindenkinek, milyen remek volt ez a találkozó. Biztos megdicsérnek majd ezért a második helyért. Amikor felmentem a színpadra, izgultam egy kicsit, de a végére elmúlt. Sikerült és ez a fontos. Volt olyan barátom, aki elkésért, hogy úgysem lesz eredményes. Most majd nagyot néz, ha megtudja. De először apuéknak mesélem el. Ez a legfontosabb.

*

Duka Judit kedvence Csokonai Vitéz Mihály. A Reményhez című versét adta elő, s harmadik lett. Ennek ellenére gondolataiban inkább a sport, a labdajátékok részesülnek előnyben.

– Tanárom, **Molnár Zana Ágota** azt mondta – meséli tünődve –, ha igazán át tudom élni a verset, érzem, mit szeretnék mondani, akkor nem lesz hiba. Igaza is lett, sikerült. Még úgy is, hogy nem vagyok egy izgulós típus. Lehet, a sport is segít ebben. Imádok kézilabdázni, az is a tervem, hogy sportiskolában fogok továbbtanulni. Persze a versről sem feledkezem meg. Ez a díj, lehet még na-

gyobb bátorságot ad majd. És akkor újra megpróbálom.

*

Balogh András már kevésbé ilyen optimista. A diákévekből kilépve keresi a helyét a világban. Versfordításai sikert arattak. Ez azonban számára, úgy tűnik, kevés.

– Petőfi és Arany verseket szoktam fordítani magyarról cigányra. Már több száz ilyen művem van, ha beleszámítjuk azokat is, melyeket magam írtam. Az itt elért első helyezés és az oklevél jólesik, de sajnos nekem már ez nem elég. Többre szeretném vinni, többet, jobban akarok a verssel foglalkozni. Már jelent meg nyomtatásban költeményem, s újságban is előfordult néhány. Azonban ahhoz, hogy komoly sikereim legyenek, a szakmában kellene dolgoznom. Akár külsőként is egy lapnál. Megtanulhasam a mesterséget, gyakorolhassam ezt a munkát. Ez azonban egyelőre még nem jött össze. Verseimmel, versmondásaimmal az elmúlt évben is megyei első lettem. Mégis bizonytalan vagyok, hiszen a komoly munkához ez nem elég. Talán később. Majd meglátom.

*

Aki pedig gyönyörű szemű kislányt akar látni, Kenderesre kell utaznia a Váradi családhoz. Ha csak nem látta táncolni **Váradi Leila**, szépreményű, első osztályos kisasszonyt partnerével, **Kurucz Szabolccsal**. A legény választása érthető, hiszen méltán kapták meg táncműsorukért az első díjat. A vastaps csupán ráadás volt. A felkészülésről,

gyakorlásról, izgulásról és egyebekről Leila így beszél:

– Anyukám beszélt rá, hogy táncoljak, mert állandóan csak mozogni szeretek. Az iskolában is talán ezért kaptam azt a három fekete pontot. Most viszont, az első helyezés után, lehet, hogy dícséretet kapok. Szeretek táncolni és nem izgulok egy cseppet sem. Most sem félttem.

*

Kurucz Szabolcs, Leila partnere és osztálytársa 14 piros ponttal és elenyésző fekete ponttal rendelkezik. Mozogni, táncolni azonban ő is nagyon szeret. Tervei is a táncsal kapcsolatosak.

– Anyukám, **Kurucz Sándorné Szilágyi Ilona** tanított meg a lépésekre, és ő találta meg Leilát is. Sokat gyakoroltunk együtt és szeretném, ha tovább is táncolhatnánk közösen. Jó volt ez a fesztivál és nagyon örülünk az első díjnak. Ha elmeséljük az iskolában, majd irigykedni fognak a többiek. De ez nem baj. Az a fő, hogy együtt táncolhatunk.

*

Az ünneplők között egy ismerős arc, a Lungo Drom folyóirat fiatal külsős munkatársa, **Rácz Zsuzsanna**. A kulturális találkozon saját versével lépett fel, méltán helyt állva a második díjért.

– Verset mondani – úgy érzem – nehezebb, mint írni – ismeri el. Legalábbis számomra. Már kétszáz körüli a verseim, meséim száma, s remélem ez a soro-

Rácz Zsuzsanna

zat csak tovább folytatódik. Nem is tudom hogyan megy ez valójában. Megrendelésre szinte lehetetlen. Ehhez hangulat, ihlet kell. Egyszerre csak megállok, érzem, valami történik. Valami van bennem, amit el kell mondanom, amit le kell írnom. És kész is a vers. Az iskolában gyakran kinevetnek, mikor elábrándozom az órán: „Na tessék, a költőnő már megint nem itt jár közöttünk!” De azért a faliújságra kiteszik az újságot, a verseimet és elfogadják, hogy én egy kicsit más vagyok. Szerintem ilyen gondolatok szinte mindenki benn vannak, csak én képes vagyok kifejezni azt, amit érzek. Ettől vers, vagy mese, amit leírtam. Örülök ennek a díjnak, és remélem az iskolában is elismerik a teljesítményemet. Szeretnék továbbtanulni, leérettségizni és az irodalommal foglalkozni. Főiskolán, vagy ahová sikerül. De nagyon fontosnak tartom, hogy tanulhassak. Ha csak néhány embernek tudok csupán szépet mondani, már akkor is megérte. Anyukám itt volt velem, végigigazgulta a versenyt és nagyon örült a sikeremnek. Számomra ez nagyon megnyugtató volt, talán ezért is nem izgultam annyira.

*

Egy csendes vasárnapon, majd háromszáz gyerek, szüleikkel, barátaikkal szurkolóikkal elevené varázsolták a Művelődési Központ színháztermét. A Lungo Drom Országos Érdekvédelmi Cigányszövetség és a Pedagógiai Intézet összehozta egy kicsit az embereket. Felöltöttek, gyerekeket egyaránt. Egy szép vasárnap telt el örömben, békében.

A legény választása érthető...

Csillei Béla

„Lángos csillag állt felettünk, gyalog jöttünk, mert siettünk...”

„Adjonisten Jézusunk, Jézusunk! Három Király mi vagyunk.”

Képeink a jászladányi óvodások műsorán készültek.

„A sok pásztor mind muzsikál...”

„Irul-pirul Mária, Mária,
holdogságos kismama.”

*Idézeteink József Attila:
Bettlehemi királyok című
verséből valók.*

„Meg is kéne szoptatni már.”

„Úgy hallottuk, megszülettél, szegények királya lettél.”

„Benéztünk hát kicsit hozzád, üdvösségünk, égi ország!”

„Kedves három királyok, jóéjszakát kívánok!”

SZÁNDÉK ÉS TENNI AKARÁS

— Portrék egy tanácskozás perceiben —

Évzáróra készült a „Lungo Drom” Országos Érdekvédelmi Cigányszövetség. Egy eseményekben bő, sikerekben gazdag esztendőt hagy maga mögött a szervezet, melyet néhány gondolat összegzésével december 4-én, szombaton értékelték.

A meghívott résztvevők, mintegy kétszázan 10 megyéből érkeztek.

Ki az alapítók magabiztosságával, ki pedig a nemrég megalakult csoportok vezetőiként, elfogódottan. Az előadók objektivitásra törekvő beszámolóit, a hozzászólók kendőzetlen őszintesége meghatározta a tanácskozás légkörét. A felsorakoztatott tények, a taglétszám növekedése pedig önmagáért beszélt.

— Itt most azok vannak — mondta **Farkas Flórián** elnök —, akik ténylegesen dolgoznak a cigányság érdekeiért. Az újonnan belépettek hasonló elveket fogalmaztak meg.

*

Bencsik Urbán vállalkozó a Heves megyei Szajláról jött. A szervezet munkáját a Lungo Drom folyóiratról ismerte meg.

— A falu, ahol élek, két részből áll. Ó-Szajla háromszáz lakosából kb. 180 a cigány származású. Érdekképviselőtük nem megoldott. Az ügyeket Új-Szajlán intézik, ott az önkormányzat is. Cigánycsalád azonban mindössze egy található. A helyzet nem valami jó, nap mint nap tapasztaljuk, hogy nem vesznek komolyan minket. Nagy a munkanélküliség, sokan csak otthon üldögélnek, tehetetlenül. Életerős emberek, dolgozni szeretnének és nincs hol. Az önkormányzat pedig nem tesz valami sokat ennek a problémának a megoldására. Régebben, mint a kisebbség képviselője, megpróbáltam harcolni a jogaimért, de úgy tűnik, sokaknak ez nem tetszett. Így most képviselő nélkül maradtunk. Ekkor határoztam el, hogy megszervezem a településen a Lungo Drom alapszervezetét. Tizenhárman alapítottuk, de mára már 68 tagunk van. Idősek, fiatalok egyaránt résztvesznek a munkában, hiszen nem igaz, hogy az ifjúságot ma csak a szórakozás érdekli. Jó ügyért képesek tenni. Ez pedig az. Figyeltem a hozzászólásokat, elolvastam az írásos anyagokat és el kell mondanom, nagyon tetszik az, amit itt csinálnak. Tetszik, mert nem a szavakon, hanem a tetteken van a hangsúly. Mikor megalakultunk, akkor is azt kaptuk útravalóul, tegyetek valamit és mi is segítünk! A Lungo Dromot egy olyan szervezetnek ismertem meg, amelyik

valóban tesz is a cigányság érdekeiért. Ezért választottuk, és ennek a szellemében fogunk dolgozni. És az, hogy a Lungo Drom mellettünk van, erőt képvisel, jellemzi az is, hogy amíg egyedül hiába kértem, kérvényeztem, most sikerrel jártunk. Önálló helyiséget kaptunk, ahol összegyűlhetünk. És ez még csak a kezdet. Tárgyalni kívánunk az önkormányzattal és most már ők is láthatják, van kivel érdemben beszélniük. Ez az összefogás ereje.

*

Nagy Ibolya, a Heves megyei Boldog község cigánylakosságának képviselőjében jött el. Praktikusán, elsősorban a dolgok gyakorlati oldaláról szemléli a tanácskozást.

— Annak ellenére, hogy jónak, használhatónak tűnik, nem szeretnék azonnal véleményt alkotni a Lungo Dromról.

Nagy Ibolya

Amit eddig halottam, tapasztaltam, azt bizonyítja, hogy valós érdekképviselőt ellátó szervezetről van szó. Ezért is döntöttünk a megalakulás mellett. Házról-házra jártam, győzködtem az embereket, lépjenek be. Volt, ahol csak legyintettek, nem hisznek ebben, másutt viszont meghallgattak. Még a fiatalok is, pedig ők inkább bizalmatlanabbak. Jelenleg 40 tagunk van, de minden bizonnyal ez nőni fog, hiszen a megalakulás óta még talán csak a harmadához tudtam eljutni. A tanácskozáson figyeltem, meghallgattam ki mit mond és megnéztem azt is, ki mondja. Ha hazamegyek, lesz mit elmesélnem az otthoniaknak. Biztos vagyok benne, hogy ez újabb belépőket jelent. Már most látom, a Lungo Drom tényekről beszél és tetteket ígér. Erre pedig nagy szükségük van az embereknek. A munkanélküliség, a tanulatlanság gondokat okoz. Talán így, szervezettebben tanfolyamokat indíthatnánk, képző, átképző oktatásokat, hogy ezzel is segítsük az embereket. Majd meglátjuk. Bízom a Lungo Dromban, tetszik az, ami itt elhangzott, de azért várakozó állásponton is vagyok. Majd meglátjuk.

*

Lakatos Gyula, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Jászfelsőszentgyörgyi szervezet vezetője. Őt leginkább a munkanélküliség kérdése izgatja, erre vár választ.

— Mikor a megyeiek megkerestek, hogy szervezzem meg a községben a csoportot, arra gondoltam, érdemes lenne megpróbálni. Ha nem teszünk semmit saját sorsunk jobbításáért, ugyan kitől várhatnánk el ugyanezt. Bátran bele kell fogni, hiszen tudjuk, gyáva embernek nincs hazája. Mára már 40-en vagyunk, ami annyit jelent, hogy van tekintélye a „Lungo Drom”-nak. Szinte szervezni sem kellett. Bejelentettem a megalakulást, és már jöttek is az emberek.

Csillei Béla

Cigány munkanélküliek támogatása

A Pest Megyei Munkaügyi Központ kezdeményezésére a cigányszervezetek megyei vezetői tegnap értekezletre gyűltek össze, hogy megvitassák a cigány-munkanélküliséggel kapcsolatos együttműködés lehetőségeit. A teljesen újnak számító kapcsolatkeresés háttérében a foglalkoztatás elősegítésére létrehozott cselekvési program áll, amely megkülönböztetett figyelmet fordít a pályakezdőkre, és a fokozottan hátrányos helyzetű munkanélküliekre. Ez utóbbi csoporthoz tartoznak – a már tartósan munka nélkül levők és a munkaképességüket részben vagy egészen elvesztők mellett – a cigány munkanélküliek is.

– A megyében csaknem 50 ezer munkanélküli van – mondta az értekezlet szünetében **Lengyel János**, a munkaügyi központ igazgatóhelyettese. – Ezen belül azonban sajnos elég nagy a cigányok részaránya. Úgy gondoltuk, hogy ezzel a megbeszéléssel egyrészt bevonjuk a közös gondolkodásba mindazokat, akik felelősséget éreznek e súlyos probléma csökkentéséért, másrészt felajánljuk meglévő eszközeinket az érintettek fokozott támogatására.

– *Milyen eszközökről van szó?*

– Sokféléről. Segíteni szeretnénk a munkanélkülinek, hogy visszakerüljön a munkaerőpiacra. Ha ebben az akadályozza, hogy nincs szakképzettsége, vagy az nem megfelelő, akkor képzéssel segítünk. Ha van jó szakmája, akkor közvetítjük. De számtalan támogatási lehetőséget kaphat vállalkozóként is. Az értekezlet előtt azonban most két új pozitív megkülönböztető lehetőséget vettem fel. Egyrészt a közhasznú munkánál a felmerülő költség törvény által biztosított maximumát, azaz 70 százalékot térítünk meg. Másrészt azok a munkáltatók, akik cigány munkanélkülit alkalmaznak, az eddigi 6-9 hónapos bértámogatás helyett 12 havi juttatást kapnak. Ezek a kedvezmények elősegítik a munkába állást. A javaslattal az értekezleten részt vevő cigányvezetők egyetértettek, ennek megfelelően mint közös kezdeményezést terjeszttem majd a napokban a jóváhagyásra illetékes munkaügyi tanács elé.

Az értekezleten sokféle cigányszervezet képviseltette magát. Mindannyian nagyon örültek, hogy megtisztelő együttmű-

ködésre hívták őket, de a meghallgatás kereteit már semmi sem tarthatta többé a munkaügyi központ illetékességének határai között. Itt már ömlött a panasz, egymást követték a megtapasztalt keserű példák. S bár a felvetések legtöbbje jogos volt, a munkaügyi központ nem vállalhatta el sem a társadalom egészének etnikai- szociálpolitikai terheit, sem egy elvakult helyi vezető tévedését. Annyi szólamban szolt az alkalmi zenakar, ahányan csak megszólaltak. S mivel nem volt közös partitúra, sem összesokott játék, nem lehet csodálkozni, ha néha felhangzottak disszonáns hangok is.

– Ne csodálkozzon ám se a hangos szón, se az egymásra mutogatáson – mondta **Anyalai Béla**, a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetségének

piliscsabai elnöke. – Örülünk, hogy elmondhatjuk, mit gondolunk és mit szeretnénk. Sajnos, elég ritka az ilyen alkalom. A kezdeményezés nagyon jó, de meg kell mondanom, hogy én nem vagyok optimista. Mit tesz majd a sok cigány, még ha el is megy a képzésre? Utána azt mondják majd neki, van már szakmád, de még mindig cigány vagy. Nem kellesz.

A Lungo Drom cigány szervezet abonyi elnökének, **Raffai Lászlónak** kedvezőbb volt a véleménye.

– Az együttműködésnek csak haszna lehet. Mi már régen próbálunk élni a kedvezményekkel, nem is sikertelenül. De biztos vagyok benne, hogy együtt minden jobban megy. A Pest Megyei Munkaügyi Központ nemcsak gesztust gyakorolt, amikor elhívott bennünket, de újabb lehetőséget is teremtett. És ez nem mindegy.

A cigányszervezetek nem csak a segítő lehetőségeket ismerték meg jobban, de egymást is. Megállapodtak abban, hogy tájékoztatják szervezeteiket a hallottakról, figyelemmel kísérik a helyi kezdeményezéseket, és együttműködnek a munkaügyi szervezetekkel.

Az értekezlet végül is azzal a megállapítással ért véget, hogy nem befejeződött, hanem elkezdődött valami. Most már a résztvevőkön múlik, hogy mi lesz belőle.

Gelléri Miklós

Pest Megyei Hírlap

1993. december 9.

Segíteni szeretnénk a munkanélkülinek, hogy visszakerüljön a munkaerőpiacra.

ZHUTINAS — SEGÍTÜNK!

A Zhutinas Független Országos Cigányszervezet 1990. június 23-án alakult, akkor még, mint Erzsébetvárosi Cigány Szervezet. 1991 júniusában váltak országos szervezetté.

– 1992. november 8-án szerveztünk küldött-közgyűlése alapszabálymódosítást hajtott végre és ennek értelmében a szervezet új neve Zhutinas (Segítünk) Független Országos Cigány Szervezet lett. Feladatunknak tekintjük, hogy a következő cigánypolitikai irányvonalat

képviseljük, hogy a cigányságot ért sérelmekről, diszkriminatív eljárásokról, jogsértésekről a nyilvánosságot tájékoztassuk. Nagyon fontos teendőnknek tekintjük, hogy a helyi csoportok hálózatát minél inkább kiterjesszük, illetve egy-egy helyi csoport tevékenységét a környező településekre kiszélesítsük, hogy az országban minél több helyen befolyásolhassuk az önkormányzati választásokat.

Több mint három éves ténykedésünk során számos esetben indítottunk

politikai, oktatási, kulturális, és szociális programokat, melyek elősegítik a roma integrációs folyamatot és lehetőséget adnak, hogy felmutassuk a roma értékek minél szélesebb és színesebb skáláját. Ugyanakkor döntő fontosságúnak tartjuk a munkahelyteremtési és foglalkoztatási illetve képzési lehetőségek megteremtését az elkövetkezendő évben, hogy elhelyezkedési esélyünk minél inkább nőjön a munkaerőpiacon – mutatta be a szervezetet röviden **Makai István** elnök.

Sorsoltunk

Ígéretünkhöz híven, lapunk megrendelői 1993. decemberében sorsoláson vettek részt. Fortuna a tiszaroffi **Farkas Gyulának**, a kisújszállási **Tuka Jánosnak** és a soltvadkerti **Sztojka Miklósnénak** kedvezett. *Nyerteseinknek és minden kedves megrendelőnknek ezúton is kívánunk áldott, békés karácsonyi ünnepeket és egy boldogabb új évet.* (A szerkesztőség.)

Soltvadkerti nyertesünkkel, Sztojka Miklósnéval **Pálfi Miklós** beszélgetett.

– **Hollai Kálmán** színművész által ismertem meg az önök lapját. Neki már régóta jár. Ő hozta el hozzánk.

– *Mi tetszett meg annyira az újságban, hogy meg is rendelte azt?*

– A sok szép őszinte írás. Többféle lapot olvastam már, de ilyet nem, és ezt nem elfogultságból mondom. Én, a mondatok közül egyfajta melegséget, összetartást olvasok ki, ami ma, sajnos, a gyakorlatban már csak elvéve van. Ez a lap ténylegesen hozzánk szól, minket mutat be. El kell mondanom, hogy nemcsak az itteni cigányok, de a nem cigányok is ismerik a lapot. Csak kevés van belőle, itt többre lenne igény. Jó érzés olvasni. Szeretet és tisztelet árad a

lapból. Szeretném, ha a munkalehetőségekről jobban informálna bennünket. Mert munkahelyek kellenek, nem pedig segélyek. A fiatalok helyzetével is lehetne

többet foglalkozni. A lap színei nagyon tetszenek. Meglepő, hogy ilyen olcsó. Egy ilyen lap, mint az LD, megérdemelné, hogy drágábban adják el.

Kisújszállási nyerteseink

Cigány önkormányzat

A pozitív diszkrimináció deklarált jogi formulái és íratlan erkölcsi-etikai normái csak akkor hatásosak igazán, ha ezeket a többségi társadalom, a közvélemény és államhatalom intézményei segítik. És most, amikor cigány testvéreimhez szólok, akkor ezúton is szeretném kérni településeink önkormányzatait, a képviselőtestületek tagjait, s személy szerint a polgármestereket, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségi törvény legfontosabb intézményének a megvalósításához nyújtsanak hathatós segítséget és támogatást.

Újra és újra le kell szögeznünk: az önkormányzatok a demokratikus rendszer alapját képezik. Nem véletlenül hangsúlyozza a törvény, hogy a „kisebbségi önkormányzatok létrehozását, tevékenységét... az Országgyűlés a kisebbségek sajátos jogi érvényesítése egyik legfontosabb alapfeltételének tekinti.”

E törvény 5. paragrafusának (1) bekezdése kimondja: „A Magyar Köztársaságban a kisebbségek alkotmányos jogai helyi és országos önkormányzatok lé-

tesítése.” Ezeknek a kisebbségi önkormányzatoknak alapvető feladata a kisebbségek érdekeinek védelme és képviselete az ezen önkormányzatok részére e törvényben megállapított feladat- és hatáskörök gyakorlásával.

E feladataik ellátása érdekében a kisebbségi törvény szabályozza az önkormányzatok létrehozásának módját, azok jogait, kötelezettségeit, működési feltételeiket, kapcsolataikat az állam szerveivel.

Demokratikus államrendünk, az egész magyarság, a többségi társadalom és természetesen a nemzeti és etnikai kisebbség, közöttük megyénkben legalább 100 ezer cigány közös érdeke, hogy életképes cigány önkormányzatok alakuljanak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye településein. Ezeknek a cigány önkormányzatoknak az életrehívása elsősorban a falvakban, városokban élő cigányok feladata, gondja, ám egyedül, magukra hagyva képtelenek megalakításukra.

Azokban a községekben, városokban lényegesen könnyebb lesz megalakítani

a cigány önkormányzatokat, ahol valamilyen cigányszervezet már működik, s életképességét bizonyította. Ugyanis az elmúlt néhány esztendő során felnőtt, ki-nevelődött egy olyan cigány vezetői gárda, amelynek tagjai segíthetik ezeknek az önkormányzatoknak a megalakítását, s egyben választott vezetői lehetnek a cigány önkormányzatoknak.

A törvény szerint a közvetlen létrejövő, esetünkben a helyi cigány kisebbségi önkormányzati testület tagjainak létszáma 1300 lakos alatti községben 3 fő, 1300 lakos feletti községben 5 fő, városban 7 fő, megyei jogú városban, fővárosi kerületben 9 fő. Ezek szerint Nyíregyházán például 1994-ben a települési önkormányzati választásokkal egyidőben lezajló kisebbségi választások során egy 9 tagból álló cigány önkormányzatot választhatnak majd, amely e testület többségének döntése alapján választja meg Nyíregyháza város cigány önkormányzatának vezetőit.

Farkas Kálmán

JOGI TANÁCSOK

A CSALÁDI PÓTLÉKRÓL

Ki jogosult családi pótlékra?

Családi pótlékra jogosult a Magyar Köztársaság területén tartózkodó az a magyar állampolgár, az állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező nem magyar állampolgár, aki háztartásában gyermeket nevel.

Nevelőszülőknél elhelyezett gyermek után a nevelőszülő jogosult.

Ideiglenes hatályú beutalt, intézeti vagy állami nevelt gyermek után a gyermek- és ifjúságvédő intézet jogosult, akkor is, ha az állami gondoskodás alatt álló átmeneti javító intézetben van, jogerős szabadságvesztését tölti.

A javító intézetben lévő, valamint a büntetés-végrehajtási intézetben lévő állami gondoskodás alatt álló kiskorú után járó családi pótlékot a gyermek- és ifjúságvédő intézet ve-

zetője köteles gyámhatósági fenntartásos betétben elhelyezni.

Az egészségügyi gyermekotthonban, szociális otthonban, szociális intézetben elhelyezett gyermek után az intézmény vezetője jogosult családi pótlékra, ha a szülő ehhez hozzájárul, illetve, ha nincs a családi pótlékra jogosult személy. (A családi pótlékot az intézmény költségvetéséről elkülönítve kezeli, és biztosítja a személyre szóló felhasználást.)

Ha az egészségügyi gyermekotthonba beutalt gondozottak egy hónap után a családjuknál tartózkodnak, a szülő jogosult a családi pótlék felhasználására.

Családi pótlékra való jogosultság feltételei

- az után a gyermek után jár, aki 16 évesnél fiatalabb
- 16 évesnél idősebb, de 20 évesnél fiatalabb és alap- vagy kö-

zépfojú oktatási intézmény napközi tagozatán tanul,

- 16 évesnél idősebb, de 20 évesnél fiatalabb és a dolgozók általános vagy középiskolájában tanul,
- tartósan beteg, illetőleg testi vagy értelmi fogyatékos.

A családi pótlék összege

A családi pótlék havi összege gyermekenként:

1. Egygyermekes családnak: 2750 Ft.
2. Kétgyermekes egyedülállónak: 3250 Ft.
3. Kétgyermekes családnak: 3250, Ft.
4. Kétgyermekes egyedülállónak: 3750 Ft.
5. Három- és többgyermekes családnak: 3750 Ft.
6. Három- és többgyermekes egyedülállónak: 3950 Ft.

7. Az intézeti nevelt gyermek esetében gyermekenként 3250 Ft családi pótlék illeti meg.
8. Tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos gyermek után 5100 Ft a családi pótlék összege.

A családi pótlék összegének megállapításánál a jogosultság szempontjából figyelembe kell venni:

- a jogosult vérszerinti gyermeket,
- örökbefogadott gyermeket,
- a háztartásban lévő nevelt gyermeket.

Az igény érvényesítése

A családi pótlékre vonatkozó igényt a jogosult szóban vagy írásban egyaránt előterjesztheti. (Az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni.)

A családi pótlékre vonatkozó igényt:

1. ha a munkaadónál társadalombiztosítási kifizetőhely működik, a munkaadónál,
2. ha a jogosult munkabérét önkormányzati költségvetési elszámoló hivatal folyósítja, az önkormányzati költségvetési elszámoló hivatal,
3. ha a jogosult nyugellátásban részesül, a nyugdíjfolyósító szervnél,
4. egyéb esetekben a jogosult állandó lakóhelye szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóságnál (kirendeltségnél)

kell előterjeszteni.

Például: munkánélküli járadékos, pályakezdők munkánélküli segélyezettje, gyermeknevelési támogatásban részesülő (főállású anya) munkánélküli.

Folyósítása

1. A családi pótlékot a társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) havonta utólag, a tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig,
2. a nyugdíjfolyósító szerv a tárgyhavi nyugellátással,
3. egyéb nyugdíjszerű ellátással együtt,

4. a munkaadó a tárgyhónapra járó munkabér végelszámolásakor folyósítja.

Fontos tudnivalók

1. A családi pótlék alanyi jogon jár, feltételek nincsenek a jogosulttal szemben támasztva.
2. A gyermek születési anyakönyvi kivonata szükséges az igényléskor.
3. Az igényt visszamenőlegesen legfeljebb hathónapra lehet érvényesíteni.

4. A családi pótlék megszüntetéséről, szüneteltetéséről, elutasításáról, határozatot kell hozni.
5. A fel nem vett családi pótlékot az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni.
6. A jogosult halála esetén a fel nem vett családi pótlék azt a személyt illeti meg, akinek a háztartásában van a gyermek, tehát neveli.
7. Ha téves volt az igény elutasítása vagy a megállapítottnál kevesebbet folyósítottak, a hiba felfedezését megelőző öt évre járó ellátást ki kell utólag fizetni.

Dr. Pálfi Miklós

Karácsonyi szokások

Karácsony (krechunó)

Ünnepek alkalmával minden cigány a legjobb tudása szerint készül fel az ünnepekre. Ilyen nagy ünnepek: karácsony (krechuno), húsvét (patradyi), pünkösd (rusaja), újév (nyevo bersh), kerEsztelő (bolipe), születésnap (rakhasyipesko dyes), Mária-nap (suntona Marijako dyes) búcsú (buchuvo), halottak napja (mulengo dyes).

Aktualitását illetően a karácsonyt mutatjuk be.

Ilyenkor hosszabb ünnepre készülnek, mert a legtöbb rokon karácsonykor jön össze. A karácsonyi köszöntő is elengedhetetlen hagyomány. A köszöntő szövege:

Segített az Isten, hogy elérjük a karácsonyt. Értjük el még sok számos esztendőben erővel, egészséggel, szerencsével, jókedvvel, békével, menyekkel, vőekkel, lovakkal, kocsikkal, gyerekeitekkel együtt, népeitekkel együtt, a te jó embereiddel együtt. Ezüstön, aranyon járjatok. Legyetek egészségesek, szerencsések, soha ne legyetek betegek!

Karácsonykor sokan eljátszották a betlehemes játékot is. Bementek a faluba a házakhoz köszönteni, kántálni, s amit kaptak hazavitték. A ládát maguk készítették, a benne lévő felszereléseket is. A felnőttek az éjféli misére szoktak elmenni.

Szaloncukor-készítés

Vegyünk 1 kg minél fehérebb kristálycukrot, tegyük 2 dl vízzel egy nagyon tiszta edényben a tűzhelyre. Amikor felforrt, a kristályosodót akadályozandó, fél kávéskanál 20%-os ecetet adunk hozzá, majd lefedjük. (Előtte az edény falára kicsapódó szennyeződést tiszta ecsettel eltávolítjuk.) Addig kell forralni, míg a szirup 116 °C-os lesz. Ez vagy hőmérővel ellenőrizhető, vagy egy, 15 mm-es átmérőjű szintén sterilizált dróthurok segítségével. Ha a masszába mártott hurkon átfújva buborék keletkezik, a szirup elérte a szükséges hőfokot. Lassú tűzön hagyjuk a szirupot besűrűsödni, majd levéve, nagyobb méretű márványlapra vagy rozsdamentes tálcára öntjük. Hagyjuk kihűlni. Lényege, hogy gyorsan hűljön, minél hidegebb lesz ugyanis, an-

nál sűrűbbé válik. Ekkor kezdődik az erőt próbáló munka. A kihűlt masszát addig mozzgatjuk, lapátoljuk egy közönséges simítókanállal, míg hófehér nem lesz. Ha ez sikerült, akkor elkészült az alapanyag, a fondant. Légmentesen lezárt nejlonzacskóban egy napig pihentetjük, majd ízesítjük a kereskedelemben is kapható aromákkal, kakaóporral vagy étcsokoládéval. Ámennek is megvan a maga fortélyja!

A fondant, folyamatos kevergetés mellett, lassú tűzön, ismét fölmelegítjük, s eközben hozzáadjuk az ízlés szerinti aromát. Folyamatos keveréssel 45–50 °C-ra hevítjük. Olajjal kikent, zománcos tepsibe 1–1,5 cm vastagságig öntve kihűtjük, majd rizsliszttel hintett, tiszta asztallapra borítjuk és tet-szés szerinti méretre vagdaljuk.

Tyúkos káposzta

A karácsonyi ajándék

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, a neve: Jancsika. Jancsika még soha nem örülhetett a karácsonynak, mert az édesapja meghalt, s az édesanyjának csak annyi pénze volt, hogy az ennivalót meg tudja venni.

Szomorkodott is sokat, mikor a többi gyerek mondta, hogy mit kérjen karácsonyra, s ő tudta, hogy neki nem lehet soha karácsonyi ajándéka, mert nincs pénzük. Az édesanyja is észrevette, hogy szomorú a kisfia. Elhatározta, hogy karácsonyra készít neki valami meglepetést. Tudta, hogy Jancsi egy tigrisre vágyik, és arra gondolt, hogy saját kezűleg készít neki egyet.

Telt, múlt az idő, közeledett a karácsony, és Jancsi egyre szomorúbb lett. Egyáltalán nem is várta, hogy karácsony legyen, mert ő úgysem kaphat még karácsonyfát sem.

Sokat töprengett, hogy talán az erdőből hoz egy nagyobb fenyőgallyat, feldíszíti, s meglepi vele az anyukáját.

Hozott is, gyönyörű szépen feldíszítette színespapírokkal és tobozokkal.

Eljött a karácsony este.

Jancsi most már egy picit boldog volt, hogy az édesanyjának örömet szerezhet. Odaadta az édesanyjának a gyönyörűen feldíszített fenyőgallyat.

Ekkor az anyukája azt mondta neki:

– Jancsi, most az én ajándékom következik.

A kisfiú mikor meglátta a rongyból készült tigris, nagyon boldog volt. És ekkor jött rá, hogy nem az számít, mit ad, hanem a szándék, ahogyan adja. Ettől kezdve alig várta, hogy karácsony legyen, és soha többé nem volt szomorú. Ha nem hiszed, járj utána.

Rác Zsuzsa

A szegény cigány ember

Élt egyszer egy csóró cigány ember, akit úgy hívtak, hogy Gusztáv, a feleségét pedig Amáliának. A cigány embernek annyi gyereke volt, mint tíz ujján a köröm. Szegények voltak, mint a templom egere, de nagyon becsületesek, és mindenféle munkát szívesen elvállaltak. Beköszöntött a tél, és közeledett a karácsony. Gusztáv és Amália reggel összedugták a fejüket, és azon tanakodtak, mit vegyenek a gyerekeknek karácsonyra. Amália így szólt:

– Vegyünk mindegyiknek egy-egy narancsot.

Gusztáv azt mondta:

– Nem, nem, annyi pénzünk nincs.

– Hát akkor mit vegyünk? – kérdezte az aszszony.

Ahogy így beszélgettek, egy Angyal jelent meg a házban. Csak ámul Amália és Gusztáv. Amikor látták, hogy mindez nem álom, Gusztáv így szólt:

– Mit keresel itt, angyal?

– Az Isten küldött – válaszolta az angyal.

– Kicsoda? Az Isten küldött?

– Igen, mivel látta, hogy milyen szorgalmasak és becsületesek vagytok. Ezért kívánhattok hármat.

– Micsoda!? – kiáltott fel mindkettő.

– Na kívánjatok már! – siettette az angyal őket.

Elsőként karácsonyfát kértek a gyerekeknek és mindegyiknek ajándékot. A gyerekek nagyon örültek a fának, mert még sosem volt nekik. Az övük volt a legnagyobb és a leggyönyörűbb karácsonyfa. Másodszor azt kívánták, hogy mindig boldogok legyenek, még akkor is, ha rossz lesz az élet. Harmadszor pedig azt, hogy ne legyen cigány és nem cigány közötti különbség. Az Isten látva, hogy Gusztáv és Amália csak olyan dolgokat kértek, ami jó mindenkinek, ezért gazdaggá tette őket. Még ma is boldogan élnek.

Rafael Aranka
Jászberény

Mit szeretnék karácsonyra?

Hamarosan itt a karácsony, minden gyerek vár ajándékot. Én is szeretnék kapni valamit. A legnagyobb kívánságom egy karóra. Ha ezt megkapnám, nagyon örülnék neki. Izgatottan várom a karácsonyt.

Völgyi György
5. o. tanuló

*

Közeleg a karácsony, már nagyon várom. Szeretek olvasni és sportolni. Ezért szeretnék egy labdát és egy könyvet. A kötelező olvasmány a Kincskereső kisködmön, de a szüleim nem vették meg. A könyvből szívesen olvasnék a testvéreimnek is. Reménykedem, hátha teljesül a kívánságom.

Kozák László
5. o. tanuló

Farkas Kálmán

Várakozás

*Esik a hó nagy pelyhekben,
Siet a Mikulás a gyermekekhez.
Virágzik az ablakon a jégvirág,
Várják a gyermekek a Mikulást!
Húzd már rénszarvasom*

a tüzes szánt!

Hadd töltsen meg idejében

a kiscsizmát!

Kunhegyes

HÍREK

Köszönet

A Lungo Drom füzeggyarmati tagszervezete köszönetét szeretné kifejezni Füzeggyarmat polgármesterének, és **Szabó Lászlóné** művelődési ház igazgatójának a szervezetnek eddig nyújtott segítségükért.

Antall Istvánné, elnök
Füzeggyarmat

*

A Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Humán Szolgáltató Központ Családi Missziója a „A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekért” Alapítvány támogatásával 1993. december 20-án a Törteli úti Missziós-házban Karácsonyi összejövetelt rendezett. A megjelenteket **Szabó Rudolfné dr.**, a Humán Szolgáltató Központ igazgatója köszöntötte. Közreműködött a SABACH cigány folklór hagyományőrző együttes.

*

A Magyarországi Cigányok Kulturális Szövetsége, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Hivatal 1993. december 18-án a nagykállói művelődési házban rendezte meg a cigány ének-zenei vetélkedő döntőjét. Köszöntőt mondott **Farkas Kálmán** az MCKSZ megyei elnöke, **dr. Zilahi József** a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke.

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj egy évre: 114 Ft,
fél évre: 57 Ft

A megrendelőlapot és az előfizetés díját a szerkesztőség címére kell eljuttatni:

5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon/fax: 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

*Megrendelőink között
az év végén
ÉRTÉKES
vásárlási utalványokat
sorsolunk ki!*

Füzeggyarmati romanap

ke. A versenyt értékelte és a díjakat átadta **Fátyol Tivadar** zeneszerző, a zsűri elnöke.

*

„A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Alapítvány szervezésében 1993. december 17-én nyílik **Ferkovics József** festőművész kiállítása. A kiállítást **Péli Tamás** festőművész, országgyűlési képviselő nyitja meg.

*

A Kőbányai Önkormányzat Képviselőtestületének Emberjogi-, Kisebbségi Bizottsága és a Polgármesteri Hivatal Emberjogi-, Kisebbségi Csoportja szervezésében került megrendezésre a „Kőbányai Nemzetiségi Gyermekkarácsony”. A december 16-án megrendezett műsoros nemzetiségi gyermektalálkozón a kerületi iskolák tanulói sajátos karácsonyi szokásokat, hagyományokat elevenítettek fel. A programban szerepelt „Lengyel Szenteste”, „Nagyszalontai Betlehemes”, „Német karácsonyi dalok”, és „Cigány folklórműsor”. A műsoros találkozó alkalmából sor került a „Barátaim – akik mások mint én” címmel meghirdetett gyermekrajz-pályázat eredményhirdetésére és díjkiosztására is.

Egy
kis
nyár
a
télben
—
Mezőtúri tá-
bor,
1993 nyara

Országos vásárok naptára

1993. december 21. — 1994 január 23-ig.

R Ö V I D Í T É S E K

av. = autóvásár
bv. = búcsúvásár
mgv. = munkagép vásár
oá. = országos állatvásár
oák. = országos állat- és kirakó vásár
ok. = országos kirakó vásár
osk. = országos sertés- és kirakó vásár

December 21.
(kedd)

Fertő-
szentmiklós oák.
Kapuvár oák.
Hatvan oák.
Mihályi oák.

December 22.
(szerda)

Zalalövő ok.

December 25.
(szombat)

B.Kiliti av.
Debrecen av.
Pécs oá-av.
Zabar oák.

December 26.
(vasárnap)

Békéscsaba av.
Csorna av.
Debrecen av.
Győr oák.
Hatvan av.
Hódmező-
vásárhely av.
Kaposvár av.
Lenti av.
Miskolc av.
Nagykátá oák.
Nyíregyháza av.
Ózd av.
Pécs oá-av.
Szolnok av.
Tamási oák-av.

December 29.
(szerda)

Zalalövő ok.

December 30.
(csütörtök)

Szany ok.

December 31.
(péntek)

Déaványa oá.

Január 1.
(szombat)

Jászberény av.

Január 2.
(vasárnap)

Békéscsaba av.
Bonyhád oák.
Debrecen av.
Gyöngyös av.
Győr av.
Hódmező-
vásárhely av.
Jászapáti oá.
Kapuvár av.
Komló av.
Lajos-
mizse oák-av.
Miskolc av.
Nagykőrös av.
Pécs oák-av.
Szentés av.
Tiszakécske av.
Török-
szentmiklós av.

Január 3.
(hétfő)

Csongrád oá.
Dunaújváros oák.
Putnok oák.

Január 4.
(kedd)

Beled oák.
Szombathely oák.

Január 5.
(szerda)

Jánosháza bv.
Miskolc oák.

Január 6.
(csütörtök)

Ónod oák.
Vésztő oák.
Zalakomár oá.

Január 7.
(péntek)

Gyöngyös oá.
Gyula oák.
Hódmező-
vásárhely oá.
Szombathely ok.

Január 8.
(szombat)

Abony oá.
Apc oák.
Békéscsaba oák.
Csákvár oák.
Füzesabony av.
Komló ok.
Ócsa oák.
Ózd oák.
Pécs ok.
Vecsés oák.

Január 9.
(vasárnap)

Baja av.
Békéscsaba av.
Dabas oák.
Debrecen av.
Hatvan av.
Hódmező-
vásárhely av.
Jászdózsá oák.
Kunhegyes av.
Mesztegyő oák.
Miskolc av.
Moson-
magyaróvár av.
Pásztó oák.
Pécs oák-av.
Szentés oák.
Szombathely av.
Tiszafüred av.
Törtel oák.

Január 10.
(hétfő)

Békés oá-mgv.
Pétervására oák.
Siklós oák.

Január 11.
(kedd)

Szombathely oák.

Január 12.
(szerda)

Csorna oák.

Január 13.
(csütörtök)

Mezőkövesd oá.

Január 14.
(péntek)

Sásd oák.
Szigetvár oák.
Szombathely ok.

Január 15.
(szombat)

Déaványa oák.
Hajdú-
szoboszló ok.
Hédervár oák.
Jászberény oák.
Mohács oák.
Sarkad av-mgv.
Pécs ok.

Január 16.
(vasárnap)

Békéscsaba av.
Debrecen av.
Dunaújváros av.
Hajdú-
szoboszló ok.
Hódmező-
vásárhely av.
Jászapáti av-mgv.
Jászládány oák.
Kenderes oá.
Kőtelek oák.
Miskolc av.
Monor oák-av.

Mórahalom oák.

Nagykátá oák.

Orosháza av.

Pécs av-oák.

Pilis oák.

Sopron av.

Szász-
vár ok-av-mgv.

Tiszakécske oák.

Vác oák.

Január 17.
(hétfő)

Egyek oák.

Január 18.
(kedd)

Felsőnyárad oák.

Hatvan oák.

Szombathely oák.

Január 20.
(csütörtök)

Sarkad oák.

Január 22.
(szombat)

Hajdú-
szoboszló ok.

Vecsés oák.

Pécs ok.

Január 23.
(vasárnap)

Békéscsaba av.

Debrecen av.

Ecséd bv.

Hajdú-
szoboszló ok.

Hatvan av.

Hódmező-
vásárhely av.

Pásztó av.

Pécs av.

